

„În primul rînd, actorul e un om ca toți ceilalți...”

— Mai întii vreau să-ți pun eu ție întrebare, întrebarea lui Moromete „Pe ce te bazezi” cerîndu-mi mie acest interviu

— **Pe faptul că ești unul dintre reprezentanții cei mai... reprezentativi ai tinerei, ai încă tinerei generații de actori...**

— Mda, vezi, cred că ar fi fost cel puțin la fel de bine să apară o convorbire cu Adrian Pinteau, de exemplu, sau cu Vasile Nițulescu, sau cu George Constantin, sau cu Gheorghe Dinică, sau cu Victor Rebengiuc... Sau cu pilonii — a se citi actorii — care au început și continuă teatrul de la Piatra Neamț, ori de la Tîrgu Mureș, ori de la Iași...

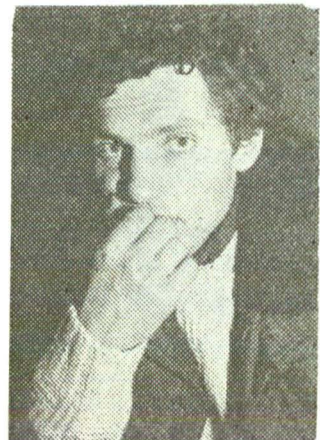
— **Am reținut sugestiile !**

— ...ori de la Timișoara, de la Brașov, de la Constanța și așa mai departe. Și,

pe urmă, nu cred că trebuie întrebați numai actorii care au avut o șansă de a se afirma. Pentru că toți trudesc pe scenă. Cunoșc actori care n-au jucat decît roluri mici ca întindere, dar care sînt actori mari. Există apoi actori care nu au reușit să se afirme aproape deloc, iar acum sînt la vîrsta pensionării. Cred că ar interesa pe toată lumea de ce un actor cu talent, cu dăruire, nu reușește să se afirme. Deci, „pe ce te bazezi” alegîndu-mă ? Sau vrei să afli ceva de la mine în mod special ?

— **Da, aș vrea să aflu, anume de la tine, cum pregătești un rol, să-mi dai cît mai multe detalii. Și îți propun să luăm două exemple concrete și foarte diferite ca factură : Alioșa din Karamazovii și Rică Venturiano din O noapte furtunoasă.**

— Asta e o întrebare foarte complexă și foarte restrictivă, totodată. Un rol re-



prezintă o modalitate de a gândi între anumite limite clare, stabilite de voința regizorului. Un rol anume nu te reprezintă decât parțial, dar tu ești un întreg mult mai complicat, ca om și ca actor. Mi se par mai importante problemele care îl frământă pe actor cu privire la profesia lui în general și care cred că sînt universal valabile, lucruri pe care le-am simțit sau le-am observat la mulți actori. Unii pot spune că toate acestea sînt vorbe goale, dar pe toți cei cu adevărat buni i-am găsit frământați de întrebări legate de meseria lor.

— Atunci, să rămînem la acestea.

— Trebuie însă mai întîi să explic ce înțeleg eu prin „actor”. Deci, ce este actorul? În primul rînd, este un om ca toți ceilalți, care, pentru a trăi, are nevoie de hrană, căldură, lumină, afecțiune, stimă, libertate, drepturi și obligații. Ce calificative i se pot atribui? Aici începe greul. Căci totul depinde de unghiul din care îl privești: a fost numit înțelept și fățarnic, iscusit și mincinos, demon și înger... Dar, ca să nu ne pierdem în labirintul definițiilor, să-i acordăm un singur calificativ — ce-i drept, suprem — acela de artist. Dacă ești de acord...

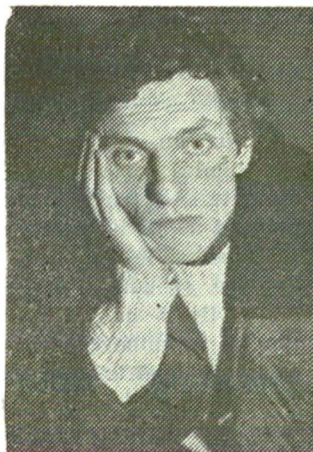
— Cum creează — sau re-creează — un actor personajele?

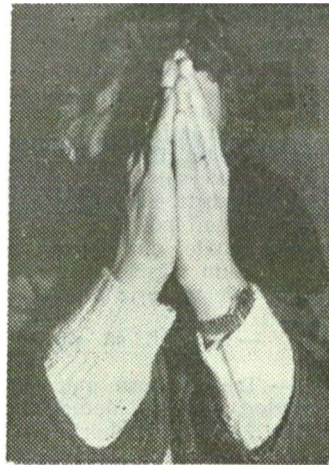
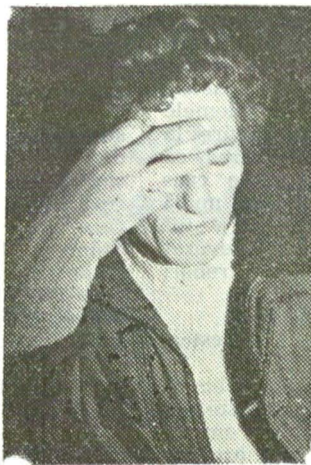
— E greu de dat un răspuns precis. Fiecare rol cere altă modalitate de abordare. Mai întîi citești tot sau cît mai mult din ceea ce a scris dramaturgul respectiv și lucrări despre el și despre opera lui. Nu cred că se poate fără asta. Apoi, împreună cu regizorul, studiezi gesturile, mimica, încerci, adică, să-i dai personajului ceea ce nu are: viață efectivă, con-

cretă. Nu-i deloc un lucru simplu, pentru că trebuie să alegi, din infinitatea de gesturi și intonații posibile, pe acelea și numai pe acelea în care orice om din sală să poată recunoaște nu doar personajul tău, ci întreg acel univers anume structurat — de autor, dar și de regizor, de scenograf, de ceilalți actori — din care face el parte. Și, în sfîrșit, mai e ceva, foarte greu de exprimat, ceva pe care uneori îl găsești, alteori nu. Nichita Stănescu îl numea „aerul de sub aripă”. Abia cînd ai „prins” acest ceva, zborul care transformă munca ta în creație, abia atunci ești mulțumit. Dar asta nu se întîmplă deseori.

— Spune-mi cînd ți s-a întîmplat ție și cînd nu.

— Nu pot spune că am fost vreodată foarte mulțumit de felul cum mi-a „ieșit” un personaj. Din păcate pentru noi, această meserie cuprinde mai mult eșecuri decât reușite. Și cred că e normal să fie așa, mai mult decât normal, e adevărat să fie așa. Altfel ar însemna că ne-am putea „instala” în perfecțiune. Iar perfecțiunea e, într-un fel, un lucru monstruos. Poți lupta să-l obții, îl poți atinge uneori, dar ar fi neomenesc să poți rămîne mereu „în” el. La fel cum nu poți trăi mereu în tensiune. Dar, de fapt, în legătură cu asta, în meseria noastră există un paradox, unul mai mult. Teribilă și istovitoare aici nu e tensiunea pe care ți-o cere pătrunderea în personaj și în lumea lui, asta e un lucru minunat și miraculos, de care au parte foarte puțini oameni: să faci să trăiască, să existe ceva ce nu există, și să-i faci și pe alții să creadă în această existență. Nu, teribil este ce se întîmplă pe urmă, după spectacol, cînd, după ce ai fost Alioșă





Karamazov, trebuie să te întorci la lumea reală, care, oricât de minunată, te scoate din lumea mirifică a artei. **Această** tensiune te extenuază. De aceea, mi-am permis anul ăsta un răgaz de „reîncărcare a bateriilor”, cum se spune. N-am mai intrat în nici un spectacol nou, deși aș fi fost tentat. Dar nu poți da mereu, seară de seară, ceva din tine fără să te simți vlăguit. Mai ales că eu am jucat tot ce mi s-a dat, un spectacol după altul. Dar, simțind că mă paște pericolul de a rămâne gol pe dinăuntru, m-am hotărât să fac o pauză și să încerc să văd de unde am plecat și unde am ajuns. Și încotro merg. Cred că e un lucru esențial pentru orice artist... vezi, m-am și scotit artist!..., pentru orice actor.

— Cred că putem rămâne la termenul artist...

— Nu, asta trebuie s-o stabiliți voi, ceilalți... Eu încă nu.

— Spune-mi, intrând în munca efectivă din teatru, ți-ai pierdut vreo iluzie?

— Nu, nu mi-am pierdut nici o iluzie, fiindcă nu mi-am făcut iluzii. Încă dinainte să intru la Institut aveam mulți prieteni actori la teatrul din Brașov, orașul meu, și le-am putut privi munca de aproape și „din culise”, așa că prea multe iluzii nu aveam... Dacă s-a întâmplat cu mine ceva de genul ăsta e că acum sînt mai trist. Și știi de ce? Pentru că înainte, cînd eram eu mic și mult mai mare, exista un respect extraordinar pentru actorul-artist. Cînd apărea un actor

pe stradă, toți îl salutau, îi făceau loc să treacă... Eu am și acum reacția asta. Am petrecut cîteva seri alături de Gheorghe Dinică și nu îndrăzneau să mă apropie de el, să-l întreb ce-aș fi vrut... Ne povestea George Constantin că venea odată cu trenul de la o filmare, și un tip s-a apropiat de el, l-a apucat de barbă și l-a zis „Bă, cascadorule!”... Sigur, era foarte multă dragoste și foarte multă admirație în gestul ăsta, dar... Cred că mulți oameni nu-și dau seama cit de important este de fapt un actor și ce înseamnă într-adevăr teatrul în viața lor. Iar cei care își dau seama de asta, dar îi împiedică pe ceilalți s-o înțeleagă, probabil dintr-o spaimă inutilă, nu fac decît să se autoizoleze de marea masă și să devină, mai devreme sau mai tîrziu, ei înșiși personaje de teatru. Așa că, vor-nu vor, tot în teatru or să sfîrșească. Asta e marea forță a teatrului, de-asta continuă el să existe, de milenii...

— Da... Dacă aș relua interviul, ți-aș răspunde altfel la întrebarea de la început; te-am ales pentru că ești un actor care știe să se gîndască la mai mult decît la „bucata” lui de scenă.

— Știi eu?!... Sper că e așa. Încerc, în orice caz... Și am luat acest interviu și ca pe o ocazie de a verifica dacă mai pot vorbi, dacă mai pot vorbi teoretic despre ceea ce fac... Asta e.

**Convorbire realizată de
Anca BUCURESCU**